

وجهه اصلی پژوهش‌های قرآنی احیای روح تعالیم قرآن باشد

وجهه اصلی پژوهش‌های قرآنی باید احیای روح تعالیم قرآن باشد و ما باید به این سمت برویم که حد نصاب ایمان، عمل صالح و تقوا را تعیین کرده و حد نصاب جامعه را برای ورود قرآن به زندگی افراد مشخص کنیم.

وجهه اصلی پژوهش‌های قرآنی باید احیای روح تعالیم قرآن باشد و ما باید به این سمت برویم که حد نصاب ایمان، عمل صالح و تقوا را تعیین کرده و حد نصاب جامعه را برای ورود قرآن به زندگی افراد مشخص کنیم.

حجت‌الاسلام و المسلمین فتح‌الله نجارزادگان، استاد دانشگاه تهران، در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، با اشاره به اینکه مطالعات و پژوهش‌های قرآنی هیچ گاه و در هیچ زمانی، نه در زمان‌های گذشته و نه در زمان‌های آینده، از آسیب مصون نبوده و نیست، این امر را ناشی از نفس این مطالعات دانست و خاطرنشان کرد: دلیل این امر این است که هر شخصی در مواجهه با ابعاد گوناگون قرآن که اقیانوسی از معارف است و با وارد شدن به عرصه پژوهش در آن، از زاویه دید خود با آن روبرو می‌شود.

حجت‌الاسلام نجارزادگان افزود: این آسیب‌ها از يك سو به دلیل محدودیت‌ها و توانمندی‌های محدودی که هر قرآن پژوهی در معرض آن است و از سوی دیگر به دلیل گستردگی، وسعت و عمق کتاب خدا که هرگز پایان نمی‌پذیرد، همواره وجود خواهد داشت.

وی ادامه داد: بنابراین ممکن است ما از زاویه‌ای خاص به گریزناپذیری این آسیب‌ها نگاه کنیم و نتیجه بگیریم که بر این اساس نباید این‌ها را آسیب دانست و قائل شویم که هر شخصی در این حد که از زاویه دید خود نگاه کرده و عرصه‌ای از علوم قرآن یا تفسیر تخصصی را فراهم کرده و کاری را عرضه و نتایجی را ارائه کرده است، مأجور و برحق است. اما اگر بخواهیم به صورت مقایسه‌ای نگاه کنیم و مطالعات قرآنی در وضعیت موجود را با وضعیت‌های ممکن دیگر بسنجیم، به گونه دیگری باید با مطالعات قرآنی مواجه شویم.

پژوهش در سیره پیامبر اسلام(ص) برای استخراج الگوهای رفتاری ایشان در انذار و تبشیر و سیراب کردن جامعه از هدایت‌های قرآن یکی از عرصه‌های مهم پیش روی پژوهش‌های قرآنی است

حجت‌الاسلام نجارزادگان خطری را که همواره تهدید کننده مطالعات قرآنی است، فاصله‌گیری و جدایی از هدف قرآن دانست و اظهار کرد: قرآن پژوهان عموماً به غور و بررسی و تحقیق و نقد در مباحث نظری قرآن می‌پردازند، ولی اشتغال به مباحث تئوریک این زمینه را فراهم می‌کند که محققان از اصل هدف غافل بمانند.

استاد دانشگاه تهران افزود: اگر هدف قرآن را هدایت، یعنی راه نمایاندن افراد به مقصدی خاص بدانیم و این نکته را در نظر داشته باشیم که راه نمایاندن، مقتضی وجود مبدأ و مقصد و حرکتی است و هر کدام از این‌ها خود دارای لوازمی است و پژوهش‌های خود درباره قرآن را بر این اساس استوار کنیم، مطمئناً پژوهش‌های ما به سمت و سویی متفاوت خواهد رفت و شکل خاصی می‌یابد که برای مثال یکی از ویژگی‌های آن توجه به اصناف و طبقات گوناگون است و با مخاطب‌شناسی قرآن سعی خواهیم کرد برای هر صنف و طبقه‌ای راهنمایی‌ای از قرآن برای نائل شدن آن به مقصدش استخراج و ارائه کنیم.

وی با اشاره به این نکته که اکثریت مخاطبان قرآن را افرادی تشکیل می‌دهند که یا از تخصص خاصی برخوردار نیستند و یا در رشته‌هایی غیر دینی و قرآنی دارای تخصصند، عنوان کرد: درصد بسیار کمی از این افراد می‌توانند در سطح خیلی بالا از معارف نظری قرآن بهره ببرند، ولی سایرین که تقریباً 99 درصد هستند، اصولاً نیازی به بحث‌های تخصصی و تئوریک قرآن ندارند، بلکه نیاز به این دارند که راهکارهای عملی در امر هدایت قرآن به آن‌ها داده شود و راه را به آن‌ها نمایند و قرآن را به متن زندگی آنان آورد.

قرآن پژوهان عموماً به غور و بررسی و تحقیق و نقد در مباحث نظری قرآن می‌پردازند ولی اشتغال به مباحث تئوریک این زمینه را فراهم می‌کند که محققان از اصل هدف غافل بمانند

حجت‌الاسلام نجارزادگان بهترین راهکار در این زمینه را الگوگیری از سیره پیامبر اسلام(ص) دانست و بیان کرد: ما در خود قرآن و در سیره پیامبر گرامی اسلام(ص) ابزار انذار و تبشیر را بسیار پررنگ می‌بینیم و با این دو ابزار است که افراد به سمت عمل به نسخه‌های قرآن فراخوانده می‌شوند. بنابراین پژوهش در سیره پیامبر اسلام(ص) برای استخراج الگوهای رفتاری ایشان در انذار و تبشیر و سیراب کردن جامعه از هدایت‌های قرآن یکی از عرصه‌های مهم پیش روی پژوهش‌های قرآنی است.

وی ادامه داد: من فکر می‌کنم که بزرگ‌ترین مشکل ما این است که از انذارها و تبشیرهای قرآن غافل مانده‌ایم، در حالی که اهرمی که

افراد را تشنه معارف قرآن و در راه هدایت آن جاری می‌کند و آن‌ها را از راه ضلالت بازمی‌دارد، همان انذار و تبشیر است. پیامبر(ص) دائماً با این دو ابزار جامعه را به سمت روح تعالیم قرآن که عبارت است از موعظه‌پذیری و نورپذیری و اثرپذیری از قرآن و زندگی براساس مدار وحی، سوق می‌دهند.

استاد دانشگاه قم وجهه اصلی پژوهش‌های قرآنی را احیای روح تعالیم قرآن دانست و گفت: این امر در زمینه‌های اعتقادات، ایمان و عمل صالح و تقوا باید صورت گیرد و به نظر می‌رسد که عناصر سعادت‌ساز و اصلی سعادت همین موارد هستند. ما باید به این سمت برویم که حد نصاب ایمان، حد نصاب کسب عمل صالح و حد نصاب تقوا را تعیین کرده و حد نصاب جامعه را برای ورود قرآن به زندگی افراد مشخص کنیم.

حجت‌الاسلام نجارزادگان در پایان افزود: بنابراین رسالت قرآن پژوه این است که از حجم انبوه مخاطبان قرآن غافل نشود و هر چند به مطالعات متعارف قرآنی، که موضوعیت و ارزش خاص خود را داراست، می‌پردازد، از مطالعات قرآنی‌ای که به جای راه‌گشایی به بن‌بست بدل می‌شود و شخص را يك عمر در پشت درهای بسته و گرفتار تئوری‌ها و نظریه‌ها می‌کند، حذر کند. هنر يك پژوهشگر نیز این است که در اوج فهم خود از معارف وحی بتواند به گونه‌ای کاربردی و عملیاتی فهم خود را در سطح همه مخاطبان قرآن گسترش دهد تا هر کس بتواند به نوبه خود از قرآن بهره ببرد.